

Opgave 4 Nederland en de monarchie

Bij deze opgave horen de tabellen 3 en 4 en de teksten 3 tot en met 5 uit het bronnenboekje.

Inleiding

Op 30 april 2013 volgde prins Willem-Alexander koningin Beatrix op. De troonswisseling vond plaats tweehonderd jaar nadat Willem I uit het huis Oranje-Nassau de titel soeverein vorst der Verenigde Nederlanden aanvaardde. Mede naar aanleiding van de troonswisseling werd in de media veel aandacht besteed aan de rol van het koningshuis in onze samenleving.

Gebruik tabel 3 en 4.

- 2p 12 Beargumenteer op grond van tabel 3 en 4 of de legitimiteit van de (constitutionele) monarchie in Nederland groot of klein is.

Gebruik tekst 3 en 4.

De troonswisseling heeft de discussie over de rol van het koningschap in de samenleving aangezwengeld. In tekst 3 wordt de verwachting uitgesproken dat koning Willem-Alexander zich vooral zal profileren als 'koning van alle Nederlanders'. In tekst 4 wordt gesproken over een maatschappelijk en sociaal ingevuld koningschap. Het op deze wijze invullen van het koningschap komt grotendeels overeen met wat wel het ceremonieel koningschap wordt genoemd.

- 2p 13 Beargumenteer op grond van gegevens uit tekst 3 of het ceremonieel koningschap democratisering van het politiek stelsel zal bevorderen of niet.
- 2p 14 Beargumenteer op grond van gegevens uit tekst 4 of het ceremonieel koningschap de sociale cohesie zal versterken of verzwakken.
- 2p 15 Beargumenteer op grond van gegevens uit tekst 3 en 4 of het ceremonieel koningschap het gezag van de koning zal versterken of verzwakken.
- 1p 16 Beredeneer dat het koningschap een politieke institutie is.

Lees tekst 5.

In de tekst staat dat Nederland in 1813 een eenheidsstaat was, maar nog geen natie (regels 12-14).

- 4p 17 Beredeneer met behulp van gegevens uit tekst 5 dat er ten tijde van het ontstaan van het Nederlands Koninkrijk wel sprake was van staatsvorming maar nog niet van natievorming. Gebruik in je antwoord het kernconcept staatsvorming en het begrip natievorming.

Nederland was in de eerste helft van de 19e eeuw nog geen natie. Volgens veel wetenschappers zijn naties en nationale identiteiten moderne verschijnselen.

- 3p **18**
- Welke opvatting over natievorming hebben wetenschappers van de modernistische benadering?
 - Geef twee voorbeelden van natievorming volgens de modernistische benadering.

Opgave 4 Nederland en de monarchie

tabel 3

Onderzoek onder Nederlanders

Nederland is een koninkrijk met de koningin als staatshoofd. Wat is volgens u het beste: dat Nederland een monarchie blijft of dat het een republiek wordt met een gekozen president als staatshoofd?

	2009	2010	sept. 2011
Nederland moet monarchie blijven	77%	72%	73%
Nederland moet republiek worden	13%	16%	18%
weet niet / geen mening	10%	12%	9%

naar: Rapport Monarchiedebat 2011, 3 oktober 2011

tabel 4

Onderzoek onder Nederlanders

In hoeverre bent u tevreden over hoe het op dit moment in Nederland gesteld is met de onderstaande onderwerpen? Cijfer tussen 1 en 10.

het koningshuis	5,9
verkeer en vervoer	5,5
wonen	5,3
natuur en milieu	5,3
internationale samenwerking	5,2
de democratie	5,2
onderwijs	5,2
veiligheid	5,1
de strijd tegen terreur	5,0
de media	4,9
levensbeschouwing en zingeving	4,8
rechtssysteem	4,8
zorg	4,3
sociale zekerheid	4,3
de wijze waarop mensen met elkaar omgaan	4,3
normen en waarden	4,2
integratie	4,0
de overheid	3,9
de economische situatie	3,7
de politiek	3,5

bron: www.motivaction.nl, Koningshuis-onderzoek Trouw, Amsterdam, april 2013

tekst 3

Koning van alle Nederlanders

Koning Willem-Alexander wordt vandaag in de Nieuwe Kerk in Amsterdam ingehuldigd als het nieuwe staatshoofd van Nederland,
5 maar in de praktijk zal hij zich vooral profileren als ‘hoofd van de natie’, populair gezegd als ‘koning van alle Nederlanders’.

Al tien jaar geleden werd in gesprekken dicht bij de troon vastgesteld dat deze functie in de moderne, pluri-
10 forme samenleving steeds belangrijker wordt. Meer dan aan de, grotendeels verborgen, rol in staats-
15 zaken, moet aan het zichtbare

optreden het gezag van het koningschap worden ontleend, was een van de conclusies.

(...)

De missie van Willem-Alexander
20 – samenbinden, vertegenwoordigen, aanmoedigen – sluit bij deze zienswijze aan. Hij heeft de rechten die behoorden bij de klassieke staats-
taken van de constitutionele koning –
25 het recht te worden geraadpleegd en het recht te waarschuwen – naar het tweede plan verwezen.

(...)

bron: www.trouw.nl, 30 april 2013

tekst 4

Politici en bestuurders steunen sociaal koningschap

Bijna driekwart van bestuurlijk Nederland (71 procent) staat achter de monarchie; voor 24 procent mag die worden afgeschaft. Dat blijkt uit
5 een enquête van Overheid in Nederland onder landelijke, regionale en lokale bestuurders in opdracht van NRC Handelsblad. 3.259 raads-
leden, Statenleden, waterschaps-
10 bestuurders, gedeputeerden,

burgemeesters en andere bestuurders deden hieraan mee. Dat is 26 procent van bestuurlijk Nederland. Er blijkt de nodige steun te bestaan voor
15 een maatschappelijk en sociaal ingevuld koningschap. Geënquêteerden verwijzen naar het gevoel van eenheid, gemeenschappelijkheid en het bevorderen van onderling respect dat
20 zij met de monarchie associëren (...).

bron: archief.nrc.nl, 16 april 2013

tekst 5

1813 Terugkeer van de Oranjes

Nederland viert vanaf november 2013 het 200-jarig bestaan van het koninkrijk. Trouw blikte een jaar lang wekelijks vooruit. Wat verenigde de

5 Nederlanders de afgelopen twee eeuwen en wat dreef ze uiteen?

Vandaag de eerste aflevering:

Willem I arriveert in Scheveningen.

(...)

Op 2 december 1813 werd Willem in

10 Amsterdam ingehuldigd als soeverein vorst.

(...) Nederland was dan wel een

eenheidsstaat, maar daarmee nog

geen natie. Katholieken voelden zich

15 op zijn best ongemakkelijk bij een

protestants gekleurde ontstaans-

geschiedenis. In de zuidelijke

Nederlanden was de door Kemper gememoreerde 'buitenlandse

20 overheersching' altijd doorgegaan. Steden en gewesten hoopten in elk

geval een deel van hun oude invloed te heroveren.

(...)

Een jaar lang 'Twee eeuwen

25 **Nederland'**

Tienduizenden vierkante kilometers land tussen Kortrijk en Groningen,

Luxemburg en Den Helder vielen na

de tijd van Napoleon toe aan een

30 Oranje, koning Willem I. Dat kwam

vooral omdat de grote mogendheden

elkaar het gebied niet gunden.

(...)

bron: www.trouw.nl, 14 november 2012